

Matija Frčko, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska, (matijamatfrcko@gmail.com)

Davor Solomun, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska

Kristijan Miri

MIGRACIJE I KRIMINALITET: REALNOST I PERCEPCIJA

Sažetak

Ovim radom analizira se i raščlanjuje kriminogeni potencijal masovnih migracija i njihov doprinos cjelokupnoj prevalencijskoj slici kriminaliteta u Europskoj uniji.

Kriminalitet vezan za masovne migracije prepoznaje se kao višeslojan. Ilegalne masovne migracije u makrokontekstu promatrane su kao cjeloviti sigurnosni fenomen i ugroza sama po sebi. Ipak, u središtu je interesa pojedinac (migrant) kao počinitelj/žrtva kaznenog djela.

Političkih, ekonomskih, socijalnih, zdravstvenih i drugih aspekata istraživane pojave dotiče se samo sporedno, i to u dijelovima koji se odnose na subjektivni doživljaj sigurnosti građana te u razmatranjima o društvenim promjenama izazvanim migracijama kao kriminogenim faktorima u dugoročnoj perspektivi. Sigurnosna priroda migranta odražava dualnost. U jednoj se osobi istovremeno susreću i pojedinac kao referentni objekt sigurnosti i sigurnosna ugroza, istovremena ili potencijalna. Analizom primarnih i sekundarnih izvora u kojima su sadržani podaci nadležnih institucija Europske unije, uspoređeni su statistički pokazatelji kretanja kriminaliteta u općoj populaciji s onima gdje su počinitelji/žrtve pripadnici migrantske populacije. Rezultati ukazuju na to da nema značajnijih odstupanja.

Ovim interdisciplinarnim istraživanjem cilja se pronalaženju i identificiranju uzroka nesuglasja između objektivnih pokazatelja kriminaliteta, s jedne strane – i percepcije kriminalnih ugroza povezanih s masovnim migracijama, s druge strane. Usmjeravajući analizu na sigurnosne izazove povezane s migrantima kao počiniteljima kaznenih djela, istraživanjem se nastoji rasvijetliti i određene sekuritizacijske elemente ovoga fenomena.

Ključne riječi: masovne migracije, migranti, kriminalitet, sigurnost, percepcija.

1. UVOD

Imigracije u prosperitetne države Europe iz područja zemalja Afrike i Azije nisu nova pojava. Moglo bi se reći da postoje otkad je i civilizirane Europe. U novije, suvremeno doba, one su postojale kao posljedica više različitih društvenih makrofaktora te su se posljedično javljale

u više pojavnih oblika, to jest modela. Kolonijalno širenje europskih država iznjedrilo je takozvani „kolonijalni model“ imigracija koji je dominantan u zemljama poput Francuske i Velike Britanije. Po tom modelu, u te zemlje pretežno useljavaju imigranti porijeklom iz tadašnjih ili bivših kolonija. S druge strane, zemlje poput, naprimjer Njemačke, razvile su takozvani „model gostujućih radnika“ za koji je karakteristično da se imigranti primaju kako bi zadovoljili trenutačne potrebe tržišta rada. Takvi imigranti još dugo nakon što su se doselili ne dobivaju pravo građanstva (Giddens, 2007:259).

Od početka masovnih migracijskih kretanja prema Europskoj uniji, događaja poznatijeg kao europska migrantska kriza – s početkom 2015. godine, imigracija u Europsku uniju čvrsto se smjestila u fokus šire javnosti. To se posebno odnosi na ilegalne migracije. Stoga, javni oblik ili model koji opravdano najviše zaokuplja interes, ne samo javnosti, već i tijela za provedbu zakona i znanstvene zajednice, jest takozvani „ilegalni model“. Prema podacima Europolu više od 90 % migranata koji putuju u Europsku uniju rabili su usluge posrednika. U većini slučajeva te su usluge nudile i pružale kriminalne grupe. Kriminalne mreže iskorištavaju očaj i ranjivost migranata koji bježe od oružanih sukoba, progona i oskudica. Pritom im nude usluge poput prijevoza, smještaja i lažnih dokumenata po vrlo visokim cijenama. U mnogim slučajevima migranti su prisiljeni te usluge plaćati ilegalnim radom. Stručnjaci su Europolu, još 2015. godine predvidjeli da će ovakva vrsta iskorištavanja i dalje rasti. Procjenjuje se da se radi o ilegalnom poslu vrijednom između tri i šest milijardi eura na godišnjoj razini, s dugoročnim negativnim posljedicama za europsko gospodarstvo. (Europol, 2019)

Masovne migracije u Europsku uniju, pogotovo u onom svojem ilegalnome dijelu, predstavljaju višeslojan društveni problem s vrlo izraženom sigurnosnom komponentom. Ono što je nesporno jest činjenica da zemlje članice čije su granice ujedno i vanjske granice Europske unije i koje se nalaze na imigrantskim rutama, moraju ulagati pojačane napore u njihov nadzor kako bi spriječile nezakonite prelaskе. Za njih, a time posljedično i za Europsku uniju u cjelini, to svakako predstavlja trajni sigurnosni problem.

Na apstraktnoj razini, imigranti u sigurnosnom smislu posjeduju svojevrsnu dualnost. Mogu biti promatrani kao prijetnja ili kao referentni objekt sigurnosti. To se podjednako može odnositi na imigrante kao pojedince, ali i na imigracijsku populaciju kao zasebnu i posebno ranjivu sociodemografsku skupinu. Konceptualno, ta je dualnost odraz onoga što Kerr (2003:2) naziva dijalektičkom suprotstavljenošću dvaju shvaćanja sigurnosti. Tradicionalni državocentrični koncept s državom kao referentnim objektom sigurnosti suprotstavljen je suvremenom humanocentričnom pristupu s pojedincem u središtu. U širem smislu radi se o sukobu sigurnosnog i humanitarnog aspekta političkog odgovora na jednu globalnu i masovnu društvenu pojavu. Vrijednosna i konceptualna opredijeljenost za ljudsku sigurnost podrazumijeva odmak od tradicionalnog načina poimanja opstanka i održanja. Ona i prvi put uključuje ljudsko dostojanstvo kao jedan od ključnih elemenata sigurnosti. U skladu sa suvremenim postliberalističkim tendencijama na globalnoj razini vrednuje poštovanje ljudskih sloboda kao osnovni uvjet sigurnosti, mira i razvoja. Osnovne kritike ovog koncepta upućene su na račun prevelike širine i suviše općenitosti (Kerr, 2003:5 prema Buzan i Hansen, 2009:203). Stoga, usprkos ranije spomenutom vertikalnom

odmaku od tradicionalnog pristupa pa i horizontalnom proširenju koncepta i uključivanju aktera poput međunarodnih i regionalnih organizacija i civilnog društva, koncept i dalje priznaje primat nacionalne države u provedbi sigurnosnih politika. Štoviše, pod pritiskom kritika ili ne, naglašava pojamovnu razliku između ljudske sigurnosti s jedne strane i odgovornosti za pružanjem zaštite i njezinom implementacijom s druge strane (United Nations, 2012).

Na praktičnoj razini sigurnosnu dualnost imigranata opažamo u ponešto drugačijem obliku. Iz uže, kriminalističke perspektive, ona se može opažati u jednom jedinom pojedincu ili skupini. U takvom se slučaju pojedinac ili skupina više ne opažaju kao prijatna „ili“ referentni objekt, nego istovremeno i kao prijatna i kao referentni objekt sigurnosti. Ovdje koncept ljudske sigurnosti pokazuje svoju praktičnu vrijednost, ali tek nakon što je uveden u područje kriminologije. U onim svojim dijelovima koji se odnose na ljudske slobode, a posebno u dijelu vezanom za ljudsko dostojanstvo, on komplementira s općom teorijom pritiska u identifikaciji viktimološki uvjetovanih kriminogenih faktora naknadnog kriminalnog počinjenja. Što to konkretno znači? Opća teorija pritiska (eng. *General Strain Theory – GST*) argumentira da pritisci ili stresori povećavaju vjerojatnost pojave negativnih emocija poput ljutnje i frustracije. Takve emocije stvaraju pritisak za poduzimanje korektivne radnje i kriminalno ponašanje je jedan od mogućih odgovora (Agnew, 2001: 319). Agnew (2001:320) je pritisak definirao kao „odnos u kojem drugi ne tretiraju pojedinca na način na koji bi on ili ona željeli biti tretirani“. Pritisci za koje postoji najveća vjerojatnost da će dovesti do počinjenja kaznenog djela imaju određene zajedničke karakteristike. Oni uključuju blokiranje ciljeva, gubitak pozitivnog poticaja i/ili predstavljanje negativnog poticaja. Također su visokog intenziteta, skorašniji i dugog trajanja. S obzirom na to da stotine pritisaka udovoljavaju ovim kriterijima, hoće li oni rezultirati kriminalnim ponašanjem, uvelike ovisi o osobnim karakteristikama pojedinca koji ih doživljava. Posebno je velika vjerojatnost da će pritisak dovesti do kriminalnog ponašanja u onim slučajevima kada pojedincima nedostaje vještina i resursi da se s njima nose na zakoniti način, u uvjetima niske konvencionalne društvene podrške, niske društvene kontrole, kada za pritisak krive druge i kada su izloženi kriminalu (Agnew, 2001:323).

Neki autori pak smatraju kako u znanstvenoj literaturi prevladava stav da je čitav problem migracija sekuritiziran (Topulli, 2016:86). Sekuritizacija kao mehanizam političkog djelovanja nedvojbeno iskrivljuje percepciju određenog društvenog fenomena. Kod ilegalnih migracija to se odnosi na vrstu i intenzitet sigurnosnih prijetnji koje iz njih proizlaze. Huysmans (2000:752) između ostalog tvrdi da se u rastućem multikulturizmu migracije sve više predstavljaju kao opasnost za javni poredak, kulturni identitet i stabilnost domaćeg tržišta rada, odnosno da su sekuritizirane. Frčko i Solomun (2018; 2016) bavili su se istraživanjem sekuritizacije migracija na razini institucija i političkih tijela Europske unije. Cilj istraživanja bio je ukazivanje na diskrepanciju između široko percipirane ugroze koju predstavljaju masovne migracije u Europsku uniju i stvarnih prijetnji koje iz njih proizlaze. Na subjektivnoj razini, prisutnost sekuritizacije migracija jasno je vidljiva u svakodnevnom političkom djelovanju artikuliranom kroz razne medije. Ipak, u preciznom dokazivanju ove

pojave postoje ozbiljne metodološke prepreke. One se ponajprije odnose na prikupljanje i vrednovanje sintagmi i jezičnih konstrukcija iz velikog broja različitih izvora. Već i sama širina i dubina javnog prostora ili političke arene u kojoj se odvija govorni akt kao jedna od osnovnih sastavnica sekuritizacijskog procesa, zahtijeva automatizirano prepoznavanje sekuritizacijskog javnog govora. Javni prostor Europske unije kao političke i sigurnosne integracije i vertikalno je i horizontalno ogromno područje mogućeg djelovanja raznih aktera sekuritizacije. To uključuje raspon od lokalne zajednice, preko država članica pa sve do same Europske unije. Unutar tog prostora pojavljuju se osobe ili organizacije iz političkog, društvenog, poslovnog i drugih područja (javnih ili privatnih) koje imaju potencijal i interes djelovanja kao sekuritizacijski akteri. Mogućnosti prenošenja javnog govora nikada nisu bile veće i dostupnije. Čitav spektar masovnih medija, od klasičnih do elektroničkih, omogućava brz i lagan prijenos sekuritizacijske poruke do ciljanih skupina stanovništva. Tu se, potom, otvara pitanje sljedećeg metodološkog izazova koji se odnosi na operacionalizaciju prikupljenih podataka. Pretpostavka je da svaki javni govor izgovoren s namjerom sekuritiziranja ne nosi jednako snažnu sekuritizacijsku poruku. Snaga poruke ovisi o statusu aktera, temi, trenutku i okolnostima u kojima je izgovorena, snazi medija kojim se prenosi, publici kojoj je namijenjena, posljedicama koje je izazvala, itd. Stoga je prikupljene podatke potrebno vrednovati, to jest operacionalizirati, uzimajući u obzir vrlo velik broj čimbenika kojima se relativna vrijednost ili težina također pridružuje proizvoljno. Treće, o uzročno-posljedičnom odnosu javnog govora i izvanrednih sigurnosnih mjera može se zaključivati tek nakon dovršenog sekuritizacijskog ciklusa, odnosno desekuritizacije. Svi ti faktori, a posebno kompleksnost analize javnog govora, otežavaju donošenje jednoznačnog zaključka o postojanju institucionalne sekuritizacije migracija na razini Europske unije kao cjeline (Frčko i Solomun, 2018:357).

Iskrivljena percepcija ugroza koje proizlaze iz masovnih migracija za posljedicu ima prebacivanje fokusa, a time i napora, resursa i potencijala sa stvarnih sigurnosnih problema na one preuveličane ili čak izmišljene (Frčko i Solomun, 2018:350). O tome svjedoče i stavovi građana Europske unije (European Commission, 2017). Čak i standardni operativni postupci tijela za provedbu zakona Europske unije prema imigrantima koji prvi put dolaze na njezino tlo (Hotspots) upućuju na tu činjenicu. Iako formalno koncentrirani i na suzbijanje organiziranog kriminaliteta, u praksi ne ispunjavaju svoju svrhu. U prošlosti se nerazmjerno veća važnost pridavala identifikaciji „stranih boraca“ i potencijalnih terorističkih prijetnji, negoli prikupljanju obavijesti o organiziranim kriminalnim skupinama i organizatorima krijumčarenja ljudi u Europsku uniju. Jedan je od razloga zasigurno i manjak ljudstva i neadekvatan policijski trening postojećih lokalnih policijskih snaga za nove pojavne oblike kriminaliteta koji prate masovne ilegalne migracije. Nije nevažno i da su područja s kojih većina iregularnih migranata dolazi, visoko kriminogene zone, dugi niz godina zahvaćene ratnim sukobima i preživljavanje u takvim okolnostima često pretpostavlja bavljenje kriminalnim aktivnostima. Teško je očekivati da takva naučena ponašanja prestaju u novim okolnostima dolaska u sigurne zemlje, već zasigurno postoji određena inercija i tendencija nastavljanja kriminalnog djelovanja. Jasno je da masovne ilegalne migracije posjeduju ogroman kriminogeni potencijal i po ishodištu i po načinu

dolaska imigranata u Europsku uniju, no pitanje je koliki je stvarni doprinos imigrantske populacije ukupnoj prevalencijskoj slici kriminaliteta u Europskoj uniji i koliki je zapravo njihov kriminalni (antisocijalni) potencijal? Pretpostavka je da je različit od države do države, a jedan od pokazatelja zasigurno je i kriminalno počinjenje.

Ranije navedeni viktimološki aspekti, kao i kriminalitet adresiran individualno na imigrante kao počinitelje, uz empirijsko testiranje primjenjivosti teorija sekuritizacije i kritičkih sigurnosnih studija, utjelovljuju predmet ovoga rada. Prtom, cilj je istražiti i ocijeniti razlike između objektivnih pokazatelja i percepcije kriminalnog potencijala imigranata. Analizom i usporedbom statističkih podataka o kretanju kriminaliteta u Europskoj uniji i podataka o percipiranim ugrozama, mogu se dobiti prilično jasni pokazatelji za buduće usmjeravanje sigurnosnih napora tijela za provedbu zakona i borbu protiv kriminaliteta.

2. MIGRANTI U EUROPSKOJ UNIJI

Prema definiciji Međunarodne organizacije za migracije (IOM), izraz migrant zajednički je naziv, koji nije definiran međunarodnim pravom i koji podrazumijeva osobu koja napušta svoje mjesto uobičajenog prebivališta, bilo unutar zemlje ili preko međunarodne granice, privremeno ili za stalno, zbog raznih razloga. Izraz pokriva više dobro definiranih pravnih kategorija ljudi poput: migranata radnika; osobe čiji je specifični način putovanja pravno definiran: krijumčareni migranti kao i ljudi čiji status ili načini kretanja nisu posebno definirani međunarodnim pravom, na primjer strani studenti (International Organization for Migration, 2019). Međunarodni je migrant sukladno s definicijom Ujedinjenih naroda bilo koja osoba koja mijenja zemlju svojeg uobičajenog prebivališta (United Nations 2019). Za one migrante koji se kreću ili su se kretali preko međunarodne granice, a nemaju pravo ući ili ostanu u državi sukladno sa zakonom te države ili međunarodnim sporazumom u kojem ta država participira, rabi se izraz „migrant u iregularnoj situaciji“ (Sironi, Bauloz i Emmanuel, 2019:131). To je jedan od međunarodno široko prihvaćenih izraza koji se koriste kao odmak od izraza „ilegalni migrant“. Termin „ilegalni migrant“ smatra se dehumanizirajućim i zaokret prema neutralnijoj terminologiji nije napravljen samo radi političke korektnosti, već i radi doprinosa stvaranju percepcije postojanja migrantske realnosti. Povećano korištenje negativnih ili alarmantnih termina u današnjem javnom diskursu diljem svijeta slično, premda negativno, djeluje na način na koji su migranti percipirani (Sironi, Bauloz i Emmanuel, 2019:iii). U ovome radu rabi se izraz koji je prihvaćen i na razini tijela za provedbu zakona Europske unije, a to je iregularni migrant. Također se za migrante iz trećih zemalja koji ulaze u Europsku uniju koristi izraz imigrant ili imigranti i oni su u fokusu interesa ovoga istraživanja.

Prema podacima Eurostata, od ukupnog broja od 512.4 milijuna ljudi u Europskoj uniji na dan 1. siječnja 2018. godine, njih 4.4 %, odnosno 22.3 milijuna ljudi, nisu bili državljani zemalja Europske unije. Također, u 2017. godini u zemlje Europske unije imigriralo je ukupno 4.4 milijuna ljudi. Procjenjuje se da je od tih 4.4 milijuna ljudi, 2 milijuna građana država izvan Europske unije (Eurostat, 2020).

Od 2009. godine pa sve do kraja prve polovice 2018. godine, kroz tri glavne mediteranske rute u Europu je ušlo 2.1 milijun migranata. Oko polovice njih došlo je s Bliskog istoka i sjeverne Afrike, a ostali iz Subsaharske Afrike i Azijsko-pacifičke regije (Connor, 2018.). U 2018. godini najveći broj osoba koje prvi put traže azil u Europskoj uniji dolazi iz Sirije. Štoviše, Sirija drži prvo mjesto po broju osoba koje prvi put traže azil u Europskoj uniji svake godine još od 2013. (Eurostat, 2019a). U 2015. godini, rekordnoj po broju dolazaka migranata preko tri glavne mediteranske migrantske rute, najviše je dolazaka bilo iz Sirije, Afganistana i Iraka (UNHCR, 2019). Najveća grupa novih državljana koji su u 2017. godini stekli državljanstvo neke od zemalja Europske unije, bili su građani Maroka (67.9 tisuća) ili 8.7 % od svih odobrenih državljanstava, a slijedili su ih državljani Albanije sa 58.9 tisuća ili 7.1 %, Indije sa 31.6 tisuća ili 3.8 %, Turske sa 29.9 tisuća ili 3.6 % i Pakistana sa 23.1 tisuća ili 2.8 %. Najviše je Marokanaca državljanstvo steklo u Italiji (33 %), Španjolskoj (25 %) ili Francuskoj (25 %), dok je većina Albanaca primila grčko (51 %) ili talijansko državljanstvo (46 %). Većina je Indijaca (52 %) primila britansko državljanstvo, a oko polovice svih Turaka njemačko (50 %), dok je skoro pola Pakistanaca (45 %) primilo britansko državljanstvo (Eurostat, 2019d).

Procjenjuje se da se više od dvije trećine iregularnih migranata (ovdje je vidljivo da pojedini termini vezani za migracije nisu općeprihvaćeni; naprimjer, izvor ovdje koristi izraz *unauthorised migrants*, odnosno „neovlašteni migranti“ – radi dosljednosti izraz je preveden kao „iregularni migranti“) u Europskoj uniji 2017. godine nalazilo u jednoj od ovih četiriju zemalja: Njemačkoj (od 1 do 1.2 milijuna), Velikoj Britaniji (od 800 tisuća do 1.2 milijuna), Italiji (od 500 do 700 tisuća) i Francuskoj (od 300 do 400 tisuća) (Connor i Passel, 2019). Njemačka i Francuska dvije su najpoželjnije odredišne zemlje za tražitelje azila. Prema podacima Eurostata (2019b) za 2017. i 2018. godinu u tim je dvjema zemljama azil ukupno zatražilo preko 550.000 ljudi. U 2018. je godini, otprilike 20.8 milijuna ljudi u Njemačkoj imalo takozvanu „migrantsku pozadinu“ (eng. *Migrant Background*). U ovu demografsku statističku kategoriju u Njemačkoj pripadaju osobe koje nisu stekle njemačko državljanstvo rođenjem ili ga rođenjem nije stekao barem jedan njihov roditelj. To se dakle u 2018. godini odnosi na jednu od četiri osobe u Njemačkoj i predstavlja porast od 2.5 % u odnosu na 2017. godinu (Destatis Statistisches Bundesamt, 2019). Na razini Europske unije ta je brojka 2014. godine iznosila 55 milijuna ljudi (Eurostat, 2019c).

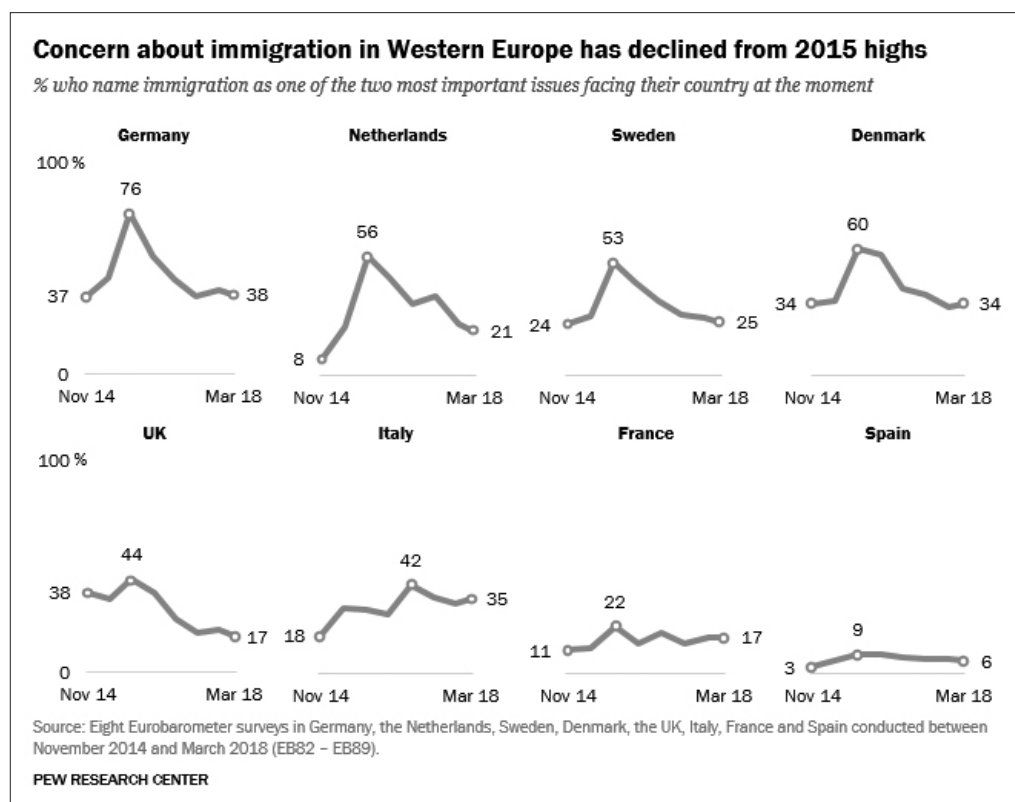
3. PERCEPCIJA SIGURNOSTI GRAĐANA EUROPSKE UNIJE – MIGRANTI I UGROZE

Osobna percepcija sigurnosti vrlo je bitna kategorija kod analize i ocjene ukupnog stanja sigurnosti. Pritom se subjektivni osjećaj sigurnosti građana smatra jednako važnim kao i objektivni pokazatelji realiziranog kriminaliteta. Osobni odnos, odnosno stav prema imigrantima i masovnim migracijama kao pojavi može pridonijeti tom osjećaju na pozitivan ili na negativan način. S kriminološkog se stajališta stavovi vezani za imigrante i sigurnost mogu podijeliti u dvije skupine. Prva je skupina izravno vezana za percepciju fenomenologije imigrantskog kriminaliteta i razinu društvene opasnosti koju on predstavlja. Druga se pak

odnosi na percepciju uspješne integracije imigranata u društva zemalja koje su ih primile. Uspješna integracija utječe na etiološke čimbenike kriminalnog ponašanja i posljedično na smanjenje antisocijalnog potencijala pojedinca.

Općenito, većina je Europljana ipak slabo informirana o imigrantima. Isto tako, Europljani u pravilu pretjeruju kod procjene broja imigranata u svojim državama. Većina ispitanika u zemljama Europske unije smatra da su migracije problem, a ne prilika, no mišljenja su različita od države do države (European Commission, 2018). Dok u Njemačkoj, Španjolskoj i Francuskoj prevladava javno mišljenje da su imigranti više snaga, nego teret, u Mađarskoj, Grčkoj i Italiji prevladava javno mišljenje da imigranti predstavljaju teret za državu (Gonzalez-Barrera i Connor, 2019:3).

Kako se pritisak migracija u Europu smanjio na razine od prije 2015. godine, zabrinutost se smanjila i u osam ključnih zemalja zapadne Europe, prema istraživanjima Eurobarometra Europske unije između 2014. i 2018. godine. Danas, medijan od 23 % u tim zemljama smatra imigraciju jednim od dva glavna problema s kojima se suočava njihova zemlja, što je upola manje, nego u studenome 2015. godine. Mnogi su zapadni Europljani i dalje

Slika 1. Zabrinutost zbog imigracije u zapadnoj Europi pala je u odnosu na vrhunce 2015. godine
Izvor: (Silver, 2018)

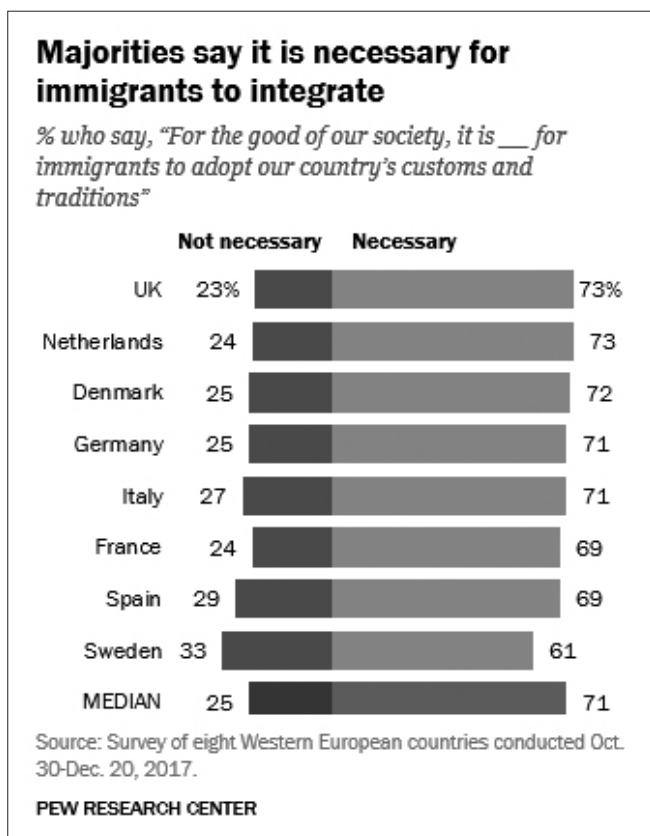
najviše zabrinuti imigracijom. Na primjer, i u Danskoj i u Njemačkoj više ljudi navodi ovaj fenomen kao problem s kojim se suočava njihova država, nego bilo koji drugi (34 % i 38 %). I dok je u većini zemalja zabrinuta samo manjina ljudi, oni su uglavnom glasni. Pitanja imigracije, koja često postavljaju krajnje desne stranke, razbila su koalicije u Njemačkoj, a bila su središnja točka na nedavnim izborima u Italiji i Švedskoj (Silver, 2018).

U nekoliko migrantskih odredišnih zemalja velika većina ispitanika smatra da imigranti nisu ništa više odgovorni za kriminalitet, nego pripadnici drugih skupina. Slučaj je to u Francuskoj i Velikoj Britaniji. U Švedskoj i Grčkoj većina vjeruje da su imigranti odgovorniji za kriminalitet, nego druge društvene grupe. U Nizozemskoj i Njemačkoj mišljenja o utjecaju imigranata na stopu kriminaliteta su podijeljena. U zemljama u kojima većina imigrante vidi kao snagu, a ne kao problem, većina kaže da se imigrante ne može više kriviti za kriminal, negoli druge. Iznimke su Njemačka i Švedska u kojima većina smatra da imigranti jačaju njihovu zemlju, no većina odraslih smatra da su imigranti odgovorniji za kriminal (Gonzalez-Barrera i Connor, 2019).

Imigranti se percipiraju i kao moguća prijetnja povezana s terorizmom. Na primjer, većina ispitanih u Grčkoj, Mađarskoj, Italiji, Nizozemskoj, Njemačkoj i Švedskoj smatra da imigranti povećavaju rizik od terorizma. U Velikoj Britaniji mišljena su podijeljena, dok u Francuskoj većina smatra da imigranti ne povećavaju rizik od terorizma (Gonzalez-Barrera i Connor, 2019).

Mišljenja su podijeljena oko toga ulažu li države dovoljno napora u integraciju imigranata, no većina ih smatra da je za uspješnu integraciju potrebna suradnja imigranata i države (European Commission, 2018). Ipak, kad se postavi pitanje o volji imigranata da se integriraju u društvo, od navedenih zemalja jedino u Francuskoj prevladava mišljenje da imigranti žele prihvatiti novi način života. U Grčkoj, Italiji, Mađarskoj, Njemačkoj i Španjolskoj većina ispitanih smatra da imigranti žele biti izdvojeni, tj. zadržati svoj način života. (Gonzalez-Barrera i Connor, 2019:7) Velika većina ispitanika u osam zapadnoeuropskih zemalja: Velikoj Britaniji, Danskoj, Francuskoj, Italiji, Nizozemskoj, Njemačkoj, Španjolskoj, Švedskoj i Velikoj Britaniji smatra da za dobrobit društva imigranti moraju prihvatiti običaje i tradicije njihovih zemalja (Silver, 2018).

Slika 2. Postotak onih koji kažu: „Za dobrobit našeg društva potrebno je/nije potrebno da imigranti usvoje naše tradicije i običaje”.

Izvor: (Silver, 2018)

Velika većina zapadnih Europljana smatra da je govorenje jezika i poštovanje zakona zemlje važno za stvarno sudjelovanje u nacionalnom identitetu njihove zemlje (PEW Research Center, 2018:55).

4. HOTSPOT PRISTUP UPRAVLJANJA MIGRACIJSKIM PRITISCIMA

Jedan od odgovora Europske unije na nagli porast ilegalnih migracija bio je takozvani *hotspot* pristup (European Commission, 2019) koji je predstavljen u dokumentu Europske komisije „Europski plan za migracije“ od 13. 5. 2015. godine i kojim se kreiraju područja zajedničkog postupanja agencija za provedbu zakona Europske unije (Frontex, EASO, EUROPOL). Cilj je pružanje pomoći lokalnim ustrojstvenim jedinicama koje su zadužene za kontrolu i zaštitu vanjske granice Europske unije (European Commission, 2015).

Određene dijelove vanjske granice Europske unije karakterizira specifičan i disproporcionalan pritisak iregularnih migranata iz različitih migracijskih tokova, koji su u velikoj mjeri povezani s krijumčarenjem migranata i u kojima zahvaćene države članice Europske unije traže pomoć i potporu kako bi se mogle bolje nositi s migracijskim pritiskom. U vrijeme najvećeg migracijskog pritiska to su bile Italija i Grčka koje su pritisak trpjele na svojim vanjskim (većinom morskim) granicama. S predstavnicima vlasti Italije i Grčke potpisani su sporazumi i usuglašeni su operativni planovi temeljem kojih su regulirane ovlasti i način postupanja agencija Europske unije na području *hotspotova* (Europol, 2016a).

S obzirom na percepciju prijetnji koje proizlaze iz ilegalnih migracija 2015. godine gledanih kroz prizmu zaustavljanja takozvane Islamske države i velikog potencijala ilegalnih migrantskih ruta za strane borce povratnike, glavni fokus u kreiranju standardnog operativnog postupka bio je na suzbijanju ilegalnog ulaska nepoželjnih osoba u Europsku uniju. Također, problem je predstavljao i veliki broj tražitelja azila koji su mahom dolazili iz ratom zahvaćenih područja.

Tijekom sljedećih nekoliko godina kroz prikupljene podatke i iskustva stečena kroz rad na terenu uočeni su određeni oblici komplementarnih pojava oblika kriminaliteta koji stvaraju određenu vrstu simbioze s ilegalnim migracijama. To su prije svega trgovanje ljudima, korupcija, te snažna aktivnost i širenje organiziranih kriminalnih skupina koje su svoje već stvorene mreže i poznanstva preusmjerile s trgovine oružjem i drogom na mnogo lukrativniju aktivnost pružanja usluga u potpomaganju ilegalne imigraciji prema Europskoj uniji (Europol, 2016b).

Vrlo bitan dio ovoga istraživanja predstavljaju i osobna iskustva trećeg autora stečena na grčkim otocima Samosu od studenog 2017. do veljače 2018. godine i Lerosu od veljače do svibnja 2019. godine. U dva mandata u sklopu Europola provedena na *hotspotovima* na spomenutim je otocima proveo osobno, nesustavno, sudjelujuće opažanje iregularnih migranata od trenutka dolaska pa sve do trenutka rješavanja njihovih statusa. Opažanje je bilo fokusirano upravo na pritiske kojima su imigranti izloženi: od načina dolaska, izloženosti kriminalu i nasilju, neadekvatnih uvjeta boravka pa do duljine boravka i neadekvatne medicinske skrbi.

Ključni je trenutak u ilegalnoj migraciji zlouporaba međunarodno prihvaćenih obveza opisanih u Konvenciji o traganju i spašavanju na moru (NN 14/1996.) prema kojima su brodovi bez odgode dužni pristupiti spašavanju osoba zatečenih u opasnosti na moru i nakon toga ih transportirati do najbliže sigurne luke. U praksi to znači da iregularni migranti nakon kratkog treninga i uputa pomagača uporabom lako dostupnih GPS pozicionirajućih uređaja, uplove, većinom gumenim čamcima, u teritorijalne vode zemlje članice Europske unije i nakon uspostavljanja kontakta s obalnom stražom ili pomorskom policijom buše gumeni čamac oštrim predmetom. Na taj način namjerno izazivaju havariju. Nakon toga su pomorci obalne straže ili granične policije dužni pristupiti spašavanju (SAR – Search and Rescue) i transportu spašenih osoba do najbliže luke. Ako iregularni migranti ne budu zatečeni od strane pomorskih sigurnosnih službi, u pravilu se iskrcavaju na najbližu sigurnu

obalu i javljaju se lokalnim sigurnosnim službama za pomoć. Nakon medicinskog pregleda, osobe se transportiraju do kampa radi detaljnijeg sigurnosnog pregleda i registracije te daljnje predviđene procedure sukladno s Nacionalnim operativnim planom.

U kampovima su česti i nasilni incidenti kao i seksualni napadi koji se u pravilu ne prijavljuju nadležnim tijelima vlasti. Imigranti su skloni informacije o takvim incidentima podijeliti s pripadnicima nevladinih organizacija, no nisu kooperativni u kontaktima s policijom. Uvjeti boravka imigranata od prenapučenosti pa do higijenskih uvjeta ispod su standarda ljudskog dostojanstva. Kampovi su ograđeni žicom, a muškarci i žene dijele iste prostorije. Maloljetnici bez pratnje smješteni su u posebne dijelove kampa, no uz nedovoljan nadzor ulaska i izlaska kako maloljetnika, tako i neovlaštenih osoba. Neadekvatni uvjeti smještaja i higijene dokumentirani su i u opsežnoj studiji provedenoj pod okriljem Europskog vijeća za izbjeglice i prognanike (ECRE) (Papadopoulou, 2016:14).

Boravak je imigranata u takvim uvjetima produljen, iako ne bi trebao trajati više od nekoliko dana. Najdulje ostaje upravo najranjivija skupina imigranata, a to su maloljetnici bez pratnje jer na kopnu za njih ne postoje adekvatne ustanove. Određeni broj osoba koje su smještene duže vremensko razdoblje u kampu, pribjegavaju ilegalnim načinima napuštanja *hotspot* područja, gdje nerijetko daju veće svote novca pripadnicima organiziranih kriminalnih skupina za pribavljanje krivotvorenih dokumenata i način transporta do „sigurne lokacije“. Neadekvatna medicinska skrb još je jedan od problema s kojima se imigranti suočavaju. Manjak medicinskog osoblja i nepostojanje specijaliziranih službi, realnost su na svim *hotspotovima* (Papadopoulou, 2016:7).

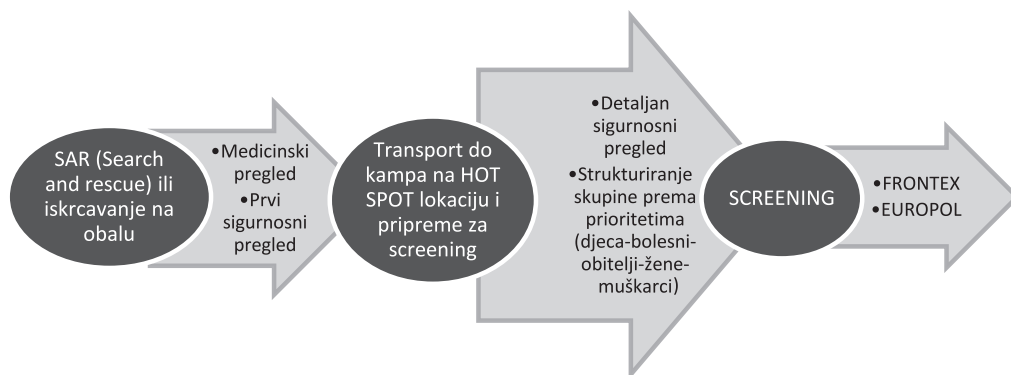
Zabrinjavajuća je činjenica da nitko zapravo ne zna točan broj osoba koje se nalaze u kampovima (brojke kojima raspolažu policija, UNHCR i administracija kampa u pravilu se razlikuju). Time se stvara plodno tlo za razvoj trgovine ljudima jer ne postoji relevantni pokazatelj da je neka osoba nestala iz kampa. Ovime su posebice pogođene ranjive skupine maloljetnih osoba bez pratnje i osobe bez rodbine ili partnera među populacijom u kampu.

Prema mišljenju Europske agencije za temeljna prava (FRA, 2017), nužno je uložiti dodatne napore na raznim poljima kako bi se dosegli zadovoljavajući standardi zaštite ljudskih prava na *hotspotovima*. To se odnosi na pristup međunarodnoj zaštiti i pristup informacijama, pravnu pomoć, uvjete smještaja, postupanje s djecom bez pratnje, identifikaciju ranjivih skupina i pojedinaca, sigurnost svih osoba, dostupnog ženskog osoblja za ugrožene žene i dr.

Pojam *screening* predstavlja proces određivanja i provjere identiteta i nacionalnosti iregularnih migranata te stupnja ranjivosti (djeca bez pratnje, teško bolesni, razdvojene obitelji, itd.), a provodi se u koordinaciji zajedničkog postupanja nadležnih lokalnih službi i djelatnika Frontexa i Europolu. Upravo utvrđivanje i provjera identiteta osoba predstavlja jedan od glavnih izazova jer velika većina iregularnih imigranata kod sebe nema osobne dokumente i njihovi se identifikacijski podaci upisuju sukladno s osobnom izjavom ili na temelju kopije ili fotografije nekog od osobnih dokumenata. Najčešći razlog neimanja osobnih dokumenata jest mogućnost davanja neistinitih osobnih podataka

ili prikrivanje činjenice da je osoba već ranije bila u Europskoj uniji (utisnuti granični štambilji, vize, itd.).

Screening proces u praksi se sastoji od administrativnog i sigurnosnog dijela. U administrativnom dijelu se upisuju osobni podaci, nacionalnost, razlog dolaska, namjera traženja međunarodne zaštite (azila), određena zemlja Europske unije i dr., te završava daktiloskopiranjem osobe i spremanjem otisaka prstiju u Eurodac sustav. U sigurnosnom dijelu neposredno postupaju lokalne sigurnosne snage. Tu se obavlja pregled osoba i stvari te provjera osobnih podataka, brojeva mobilnih telefona i dokumenata u nacionalnim i međunarodnim bazama podataka (Interpol, Schengenski informacijski sustav, Europol).

Slika 3. Proces obrade imigranata na *hotspotovima*

Izvor: Originalna autorska slika

Velik broj registriranih imigranata na *hotspotovima* kod sebe ima mobilne uređaje, tablete, laptope, USB-e i druge memorijske prijenosnike na kojima se nerijetko nalaze podaci o osobama koje su im za novčanu naknadu ili na drugi način omogućile ilegalni prelazak granice. Analizom kretanja iz podataka GPS uređaja može se rekonstruirati ruta putovanja, mjesta skrivanja, mjesta ilegalnog prelaska granice itd. U Italiji je revizijom Nacionalnog operativnog plana omogućena ekstrakcija podataka s elektroničkih uređaja, što predstavlja važan korak u smjeru iskorištavanja priljeva velikog broja potencijalnih izvora informacija koji se svakodnevno otkrivaju prilikom *screeninga*. Trenutačno je i u Grčkoj proces revizije Nacionalnog operativnog plana u završnoj fazi te bi u svojoj novoj iteraciji trebao također omogućiti izlučivanje podataka s elektroničkih uređaja.

Prilikom postupanja Europolu i Frontexu na *hotspotovima* primijećeni su novi *modus* počinjenja kaznenih djela iz domene trgovine ljudima, gdje se pokušavaju iskoristiti ograničeni resursi tijela za provedbu zakona i velik broj imigranata a za prikrivanje stvarnih odredišta i motiva ilegalnog prelaska državne granice mlađih ženskih osoba iz Latinske Amerike i sjeverne Afrike. One se zapravo preprodaju za ilegalnu prostituciju u razvijenijim zemljama Europske unije poput Italije, Nizozemske i Njemačke.

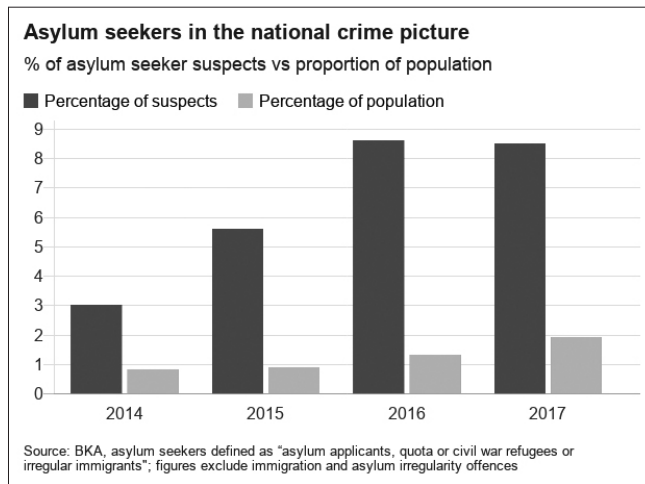
Pretpostavka je da nakon višegodišnjeg *hotspot* pristupa u borbi s ilegalnim migracijama, organizirane kriminalne skupine stječu određeno iskustvo i takozvani *know how* u izbjegavanju policije i ostalih sigurnosnih službi prilikom pružanja usluga ilegalnog prelaska državnih granica, pribavljanja krivotvorenih dokumenata i koruptivnih metoda u osiguravanju i omogućavanju svojih aktivnosti. Takva stečena iskustva i kontakti stvoreni koruptivnim radnjama i organiziranim kriminalom zasigurno također predstavljaju veliki kriminogeni i kriminalni potencijal. On je svojim karakterom vrlo prilagodljiv i visoko penetrirajući u bilo kojem prikladnom smjeru (trgovina drogom, oružjem, ljudima itd).

Na kraju valja naglasiti da dobar dio materijala koji pokrivaju ovu materiju poput pokazatelja rizika, operativnih planova i sl., klasificiran je i nije mogao biti uvršten u istraživanje.

5. KRIMINALITET IMIGRANATA U EUROPSKOJ UNIJI – PRIMJERI NJEMAČKE I ŠVEDSKE

Što se tiče kriminaliteta imigranata u Europskoj uniji, autori su se opredijelili za sužavanje zemljopisnog područja analize na Njemačku i Švedsku. Razlog je tome taj što je Njemačka kao zemlja Europske unije s najvećom populacijom imigranata svih kategorija procijenjena i odabrana kao najbolji pokazatelj slike promatrane pojave, dok je Švedska odabrana kao jedna od zemljopisno najudaljenijih i najpoželjnijih imigrantskih destinacija koja po dosegnutim standardima razvijenosti civilnog društva, poštovanja ljudskih prava i kulture tolerancije kao država blagostanja predstavlja svojevrsni arhetipski antipod zemljama iz kojih imigranti dolaze.

Prema statističkim pokazateljima Savezne kriminalističke policije u 2015. i 2016. godini od ukupnog broja od 2.011.89 odnosno 2.022.414 osumnjičenih počinitelja kaznenih djela (ne uključujući kaznena djela iz Zakona o strancima), udio imigranata (tražitelja azila, izbjeglica, iregularnih imigranata, s boravkom po posebnim propisima i po kvotama) iznosi 114.238 (5.7 %), odnosno 174.438 (8.6 %) (Bundeskriminalamt, 2017). U 2017. godini ta je brojka pala na 167.268 osumnjičenih što je iznosilo 8.47 % od ukupnog broja od 1.974.805 osumnjičenika (Bundeskriminalamt, 2018). U 2018. godini zabilježen je dodatni lagani pad broja osumnjičenih imigranata i ta je brojka iznosila 165.769 osoba. Međutim, zbog pada ukupnog broja počinitelja od 2.2 %, to jest na brojku od 1.931.079 osoba, njihov udio je zapravo porastao na 8.58 % (Bundeskriminalamt, 2019).

Slika 4. Tražitelji azila u nacionalnoj slici kriminaliteta: postotak osumnjičenih tražitelja azila u odnosu na udio u njemačkoj populaciji

Izvor: BBC News, Url: <https://www.bbc.com/news/world-europe-45419466>

Gornja slika (slika 4) prikazuje udio tražitelja azila u ukupnom broju počinitelja, usporedno s njihovim apsolutnim udjelom u općoj njemačkoj populaciji.

Gehrsitz i Ungerer (2017) su u istraživanju provedenom u jeku migrantske krize, to jest neposredno nakon što je u Njemačku ušao rekordan broj od 1.091.894 izbjeglica, mjerili porast kriminaliteta, odnosno utjecaj priljeva izbjeglica na njegovu stopu. Istraživanje je rezultiralo zaključkom da je priljev izbjeglica nedvojbeno utjecao na porast stope kriminaliteta, no da je taj porast neznatan i da se radi o kratkoročnim efektima. Feltes, List, i Bertamini (2018:7-8) upozoravaju kako valja biti vrlo oprezan kod statističke usporedbe stopa kriminaliteta Nijemaca i imigranata. Dob, spol i socioekonomski status moraju biti uzeti u obzir kod bilo kakve usporedbe. Također, napominju da je izravna usporedba Nijemaca i izbjeglica nemoguća upravo zbog navedenih strukturalnih komponenti koje imaju glavnu ulogu kod stopa kriminaliteta unutar pojedinih skupina. Povrh toga, imigranti su u prosjeku mlađi od prosječne njemačke populacije, veća je vjerojatnost da su muškarci, da žive u velikim gradovima, da su nižeg obrazovnog i socioekonomskog statusa, te da su nezaposleni. Kada se uzmu u obzir samo spol i dob, ispada da je stopa kriminaliteta imigranata jednaka ili neznatno veća od one Nijemaca.

Prema podacima Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Švedske (2017), u javnom se diskursu ponekad šire pojednostavljene i povremeno netočne informacije o migracijama, integraciji i kriminalitetu u Švedskoj. Neke od njih su, na primjer, da imigranti stoje iza povećanja stope kriminaliteta i da integracija imigranata u društvo u Švedskoj ne funkcionira tako dobro kao u drugim zemljama. Isto kao i na primjeru Njemačke, pokazalo se da porijeklo i kultura nisu snažni kriminogeni faktori među imigrantima, već su to prije svega razlike u socioekonomskim uvjetima života i segregaciji zajednica u gradovima (Hällsten, Szulkin, i Sarnecki, 2013).

6. IMIGRANTI: ŽRTVE ILI PRIJETNJA?

Svijest o postojanju sigurnosne dualnosti kao osobine pripadnika imigrantske populacije, nezanemarive u obimu i trajanju, pruža jedinstvenu mogućnost interdisciplinarnе analize pojedinih politoloških i kriminoloških teorijskih postavki i potom njihove sinteze uz pomoć empirijskih spoznaja o fenomenu ilegalnih migracija i imigrantskom kriminalitetu. Takvo promišljanje prije svega ima praktičan cilj, opipljiv u materijalnome svijetu. To znači da je rezultat analize i sinteze primjenjiv i upotrebljiv. U stanju je pridonijeti općim društvenim naporima, a posebno naporima kriminalističke struke u identifikaciji i uklanjanju kriminogenih faktora koji utječu na imigrantsku populaciju.

Bez sumnje visoko viktimizirana populacija od početne točke svojeg putovanja u prosperitetne zemlje zapadne Europe doživljava pritiske koji savršeno korespondiraju s općom teorijom pritiska. Jasno je da imigranti ni u kojem slučaju nisu tretirani na način na koji bi željeli biti tretirani. To je vidljivo već i po samom načinu dolaska na tlo Europske unije. Namjernim potapanjem plovila dragovoljno riskiraju svoj život i živote svojih obitelji kako bi bili spašeni i stupili na europsko tlo. Dugotrajni boravci u ranije opisanim životnim uvjetima prihvatnih centara, uz nepoznavanje jezika i pravne regulative, dodatni su stresor. Treće je realni izostanak društvene podrške, niska društvena kontrola i izloženost organiziranim kriminalnim skupinama. Kumulativno, navedeni pritisci ispunjavaju sva četiri uvjeta za vjerojatnu pojavu kriminalnog ponašanja: pritisak je visokog intenziteta, dužeg trajanja, doživljen je kao nepravedan te postoji nedostatak znanja i vještina za društveno prihvatljiv odgovor. Istovremeno, stupanjem na europsko tlo imigranti postaju ne samo humanitarni, nego i unutarnje sigurnosni problem. Situacija u kojoj se nalaze od prvog stupanja na europski teritorij pa sve do dolaska na ciljanu destinaciju, isključuje sve slobode navedene kao uvjet sigurnosti u okviru koncepta ljudske sigurnosti. Kao što je to gore opisano, ni u jednom trenutku nisu oslobođeni od straha i od potrebitosti. Isto tako, što se tiče uvjeta prihvata, medicinske skrbi i rješavanja pravnog statusa, tretirani su ispod granica ljudskog dostojanstva. Pitanje je stvaraju li pritisci samo trenutačnu antisocijalnu reakciju usmjerenu na rješavanje konkretnog pritiska, ili pak mogu pridonijeti stvaranju akumuliranog antisocijalnog potencijala koji se može osloboditi u budućnosti i izazvati kriminalnu realizaciju u nekim drugim okolnostima od onih u kojima je nastao?

Iako ne postoje jednoznačni pokazatelji da su migracije i imigranti sekuritizirani na institucionalnoj razini Europske unije, u znanstvenoj zajednici prevladava konsenzus da je sekuritiziranost migracija realnost i da su imigranti više-manje u javnosti između ostalog prikazivani i kao opasnost za javni poredak. U prilog ovoj tvrdnji govore i stavovi građana Europske unije prema migrantima. Prevladavajući stavovi populacije u Grčkoj, Mađarskoj, Italiji, Nizozemskoj, Njemačkoj i Švedskoj da imigranti povećavaju rizik od terorizma, predstavljaju najtežu društvenu stigmę za imigrantsku populaciju. Svijest imigranata o ovoj negativnoj slici koju imaju u javnosti može predstavljati još jedan dodatni vrlo značajan kriminogeni pritisak ili stresor.

Tumačenja o kriminalitetu imigranata su različita. Dok neki neproporcionalno velik apsolutni udio počinitelja iz imigrantske populacije u ukupnom broju počinitelja kaznenih

djela smatraju pokazateljem devijantnosti čitave populacije, drugi te brojke pravdaju faktorima poput sociodemografskih razlika i neadekvatnom metodologijom tumačenja dobivenih rezultata. Činjenica je da imigrantska populacija u apsolutnom smislu više pridonosi stopi kriminaliteta od opće populacije (zbog ranije navedenih poznatih razloga), no isto je tako činjenica da etničko porijeklo nije kriminogeni faktor. I u budućnosti će stopa kriminaliteta imigrantske populacije i populacije imigrantskog porijekla ovisiti o širem društvenom odgovoru na masovno useljavanje i modelima integracije u postojeća društva.

7. ZAKLJUČAK

Analiza viktimoloških aspekata imigrantske populacije otvorila je mogućnost primjene sigurnosnih teorija i na područje kriminologije. Usprkos zamjerkama na prevelikoj opširnosti i maloj analitičkoj vrijednosti, sve tri teorije ipak su se pokazale korisnima. Općom teorijom pritiska, u ovome se istraživanju potvrđuje zašto je ljudska sigurnost bitna i zašto bez sigurnosti svakog pojedinca ne možemo govoriti o postizanju zadovoljavajućeg stanja sigurnosti na razini države. Ljudska sigurnost upućuje na područja ljudskog djelovanja i potrebe koje je potrebno zadovoljiti kako bi se uklonili kriminogeni pritisci ili stresori i naglašava važnost zaštite ljudskog dostojanstva. Teorija sekuritizacije, aplicirana na analizu kriminogenog potencijala imigranata potvrđuje opravdanost kritičkih studija sigurnosti i relevantnost ilegalnih migracija, kao netradicionalnih ugroza sigurnosti, podložnih manipulaciji. Ugrožavanje ljudskog dostojanstva, kroz stigmatizaciju i fabriciranje prijetnji, opravdava se postizanjem veće društvene kontrole, a po cijenu stvaranja velikog antisocijalnog (kriminalnog) potencijala jedne nezanemarive populacije. Može se reći da su, s jedne strane, teorije iz različitih polja međusobno podržane na jednom stvarnom, realnom i praktičnom, konkretnom problemu. S druge pak strane, ako se uzmu u obzir opažene zakonitosti, pružaju mogućnost i potencijal interdisciplinarnog uklanjanja pogrešne percepcije s jednog društvenog fenomena i davanja jasnih smjernica za suočavanje s problemom kriminaliteta migranata.

LITERATURA

1. Agnew, R. (2001). Building on the Foundation of General Strain Theory: Specifying the Types of Strain most likely to lead to Crime and Delinquency. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 38(4), str. 319-361.
2. Bundeskriminalamt. (2017). Police Crime Statistics 2016, <https://www.bka.de/SharedDocs/Downloads/EN/Publications/PoliceCrimeStatistics/2016/pks2016_englisch.pdf?__blob=publicationFile&v=2>. Pristupljeno 14. 12. 2019.
3. Bundeskriminalamt. (2018). Police Crime Statistics 2017, <https://www.bka.de/SharedDocs/Downloads/EN/Publications/PoliceCrimeStatistics/2017/pks2017ListOfModifications_englisch.pdf?__blob=publicationFile&v=4>. Pristupljeno 14. 12. 2019.

4. Bundeskriminalamt. (2019). Police Crime Statistics 2018, <https://www.bka.de/SharedDocs/Downloads/EN/Publications/PoliceCrimeStatistics/2018/pks2018_englisch.pdf?__blob=publicationFile&v=4>. Pristupljeno 14. 12. 2019.
5. Buzan, B. i Hansen, L. (2009). *The evolution of international security studies*. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Connor, P. (2018). Fact Tank: The most common Mediterranean migration paths into Europe have changed since 2009., <<https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/09/18/the-most-common-mediterranean-migration-paths-into-europe-have-changed-since-2009>>. Pristupljeno 4. 12. 2019.
7. Connor, P. i Passel, J. S. (2019). PEW Research Center. Global: Four countries account for the majority of Europe's unauthorized immigrant population. <<https://www.pewresearch.org/global/2019/11/13/four-countries-account-for-the-majority-of-europes-unauthorized-immigrant-population/>>. Pristupljeno 15. 12. 2019.
8. Destatis Statistisches Bundesamt. (2019). One in four people in Germany had a migrant background in 2018 - Press release No. 314 of 21 August 2019. https://www.destatis.de/EN/Press/2019/08/PE19_314_12511.html. Pristupljeno 3. 12. 2019.
9. European Commission. (2015). A European Agenda on Migration. <https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_en.pdf>. Pristupljeno 23. 12. 2019.
10. European Commission. (2017). Special Eurobarometer 464b - Europeans' attitudes towards security. <<http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/80698>> Pristupljeno 15. 12. 2019.
11. European Commission. (2018). Special Eurobarometer 469 - Integration of immigrants in the European Union. <<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/82537>>. Pristupljeno 15. 12. 2019.
12. European Commission. (2019). Migration and Home Affairs: Hotspot Approach. <https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_search/hotspot-approach_en>. Pristupljeno 14. 12. 2019.
13. Europol. (2016a). Hellenic Police and Europol sign operational plan to combat migrant smuggling. <<https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/hellenic-police-and-europol-sign-operational-plan-to-combat-migrant-smuggling>>. Pristupljeno 15. 12. 2019.
14. Europol. (2016b). Migrant Smuggling Networks: Joint Europol-INTERPOL Report. <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/ep-ip_report_executive_summary.pdf>. Pristupljeno 16. 12. 2019.
15. Europol. (2019). Facilitation of illegal immigration.<<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/facilitation-of-illegal-immigration>>. Pristupljeno 11. 11. 2019.

16. Eurostat. (2019a). Statistics Explained: Asylum statistics: First-time applicants: 581 thousand in 2018. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics>. Pristupljeno 10. 12. 2019.
17. Eurostat. (2019b). Statistics Explained: Asylum statistics: Number of asylum applicants: drop in 2018. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics#Main_countries_of_destination:_Germany.2C_France_and_Greece>. Pristupljeno 10. 12. 2019.
18. Eurostat. (2019c). Statistics Explained: First and second-generation immigrants - statistics on main characteristics. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=First_and_second-generation_immigrants_-_statistics_on_main_characteristics>. Pristupljeno 1. 1. 2020.
19. Eurostat. (2019d). Statistics explained: Migration and migrant population statistics. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics#Migration_flows:_Immigration_to_the_EU_from_non-member_countries_was_2.4_million_in_2017>. Pristupljeno 12. 5. 2019.
20. Eurostat. (2020). Migration and migrant population statistics. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics#Migration_flows:_Immigration_to_the_EU_from_non-member_countries_was_2.4_million_in_2017>. Pristupljeno 3. 1. 2020.
21. Feltes, T., List, K. i Bertamini, M. (2018). More Refugees, More Offenders, More Crime? Critical Comments with Data from Germany. iz ResearchGate: https://www.researchgate.net/publication/325480186_More_Refugees_More_Offenders_More_Crime_Critical_Comments_with_Data_from_Germany/citation/download. Pristupljeno 13. 12. 2019.
22. FRA. (2017). Opinion of the European Union Agency for Fundamental Rights on fundamental rights in the 'hotspots' set up in Greece and Italy. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-opinion-5-2016-hotspots_en.pdf Pristupljeno 16. 12. 2019.
23. Frčko, M., i Solomun, D. (2016). Unutarnja sigurnost Europske unije u suvremenim uvjetima migracijske krize. U J. Vukosav, K. Butorac, i J. Sindik (ur.), *ZBORNIK RADOVA 5. MEĐUNARODNE ZNANSTVENO-STRUČNE KONFERENCIJE - Istraživački dani Visoke policijske škole u Zagrebu: Unaprjeđivanje sigurnosne uloge policije primjenom novih tehnologija i metoda* (str. 530-555). Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Policijska akademija.
24. Frčko, M., i Solomun, D. (2018). Securitization of Migration and Migration Policy in the European Union. U G. Meško, B. Lobnikar, K. Prisljan, & R. Hacin (ur.), *Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe From Common Sense to Evidence-based Policy- making Conference Proceedings* (str. 349-360). Ljubljana: University of Maribor Press, Maribor, Slovenia.
25. Gehrsitz, M., i Ungerer, M. (2017). Jobs, Crime, and Votes: A Short-run Evaluation of the Refugee Crisis in Germany. <<https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/dp10494.pdf?abstractid=2903116&mirid=1>>. Pristupljeno 12. 12. 2019.

26. Giddens, A. (2007). *Sociologija* (4. izd.). Zagreb: Nakladni zavod Globus.
27. Gonzalez-Barrera, A., i Connor, P. (2019). Global: Around the World, More Say Immigrants Are a Strength Than a Burden. <<https://www.pewresearch.org/global/2019/03/14/around-the-world-more-say-immigrants-are-a-strength-than-a-burden/>>. Pristupljeno 13. 12. 2019.
28. Hällsten, M., Szulkin, R. i Sarnecki, J. (2013). Crime as a Price of Inequality? The Gap in Registered Crime between Childhood Immigrants, Children of Immigrants and Children of Native Swedes. *The British Journal of Criminology*, 53(3), str. 456-481.
29. Huysmans, J. (2000). The European Union and the Securitization of Migration. *Journal of Common Market Studies*, 38(5), 751-777.
30. International Organization for Migration. (2019). Who is a migrant? <<https://www.iom.int/who-is-a-migrant>>. Pristupljeno 29. 11. 2019.
31. Kerr, P. (2003). *The evolving dialectic between state-centric and human-centric security*. Working Paper 2003/2. Canberra, Australian Capital Territory, Australija: Department of International Relations, RSPAS, Australian National University.
32. Ministry for Foreign Affairs and Sweden's missions abroad. (2020). Facts about migration, integration and crime in Sweden. <<https://www.government.se/articles/2017/02/facts-about-migration-and-crime-in-sweden/>>. Pristupljeno 10. 2. 2020.
33. Odluka o proglašenju Zakona o potvrđivanju međunarodne konvencije o traganju i spašavanju na moru, 1979. (NN 14/1996.).
34. Papadopoulou, A. (2016). The implementation of the hotspots in Italy and Greece - A study <<https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2016/12/HOTSPOTS-Report-5.12.2016..pdf>>. Pristupljeno 12. 12. 2019.
35. PEW Research Center. (2018). Being Christian in Western Europe. <https://www.pewforum.org/2018/05/29/nationalism-immigration-and-minorities/>. Pristupljeno 20. 12. 2019.
36. Silver, L. (2018). Fact Tank: Immigration concerns fall in Western Europe, but most see need for newcomers to integrate into society. <<https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/10/22/immigration-concerns-fall-in-western-europe-but-most-see-need-for-newcomers-to-integrate-into-society/>> Pristupljeno 15. 12. 2019.
37. Sironi, A., Bauloz, C., i Emmanuel, M. (Ur.). (2019). International Migration Law Series No. 34, Glossary on Migration. <https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf>. Pristupljeno 29. 11. 2019.
38. Topulli, E. (2016). Securitization of Migration and Human Rights in Europe. *European Journal of Multidisciplinary Studies*, 2(1), 86-92.
39. UNHCR. (2019). Europe Refugees & Migrants Emergency Response Nationality of Arrivals to Greece, Italy and Spain January – December 2015. <<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MonthlyTrendsofNationalities-ArrivalstoGreeceItalyandSpain-31December2015.pdf>>. Pristupljeno 14. 12. 2019.

40. United Nations. (2012). Resolution adopted by the General Assembly on 10 September 2012; 66/290. Follow-up to paragraph 143 on human security of the 2005 World Summit Outcome. <<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/476/22/PDF/N1147622.pdf?OpenElement>>. Pristupljeno 12. 12. 2019.
41. United Nations (2019). International migrant stocks. <<https://migrationdataportal.org/themes/international-migrant-stocks>>. Pristupljeno 29. 11. 2019.

MIGRATION AND CRIME: REALITY AND PERCEPTION

Abstract

This paper analyses and examines the criminogenic potential of mass migration and its contribution to the overall prevalence of crime in the European Union.

Mass migration crime is recognized as multi-layered. In a macro context, illegal mass migration has been viewed as a comprehensive security phenomenon and a threat in itself. However, the focus is on the individual person (migrant) as the crime perpetrator / victim. Political, economic, social, health and other aspects of the phenomenon under this study are considered only incidentally, in the parts related to the subjective experience of citizens' security and in the consideration of social changes caused by migration as a criminogenic factor in the long run. The security nature of the migrant reflects duality. Both, the individual as the security reference object and the security threat, imminent or potential, come across in one person. The analysis of primary and secondary sources containing data from the competent institutions of the European Union compares the statistical indicators of crime in the general population with those where the perpetrators / victims are members of the migrant population. The results indicate that there are no significant deviations. This interdisciplinary research aims to seek out and identify the causes of the discrepancy between objective indicators of crime on the one hand and the perceptions of criminal threats associated with mass migration on the other. Focusing the analysis on the security challenges associated with migrants as perpetrators of crime, the research seeks to shed light on certain securitization elements of this phenomenon.

Keywords: mass migration, migrants, crime, security, perception.